

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa W. w W.
przeciwko M. w W.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (..)
z dnia 5 lutego 2020 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od W. na rzecz (...) Spółdzielni [...] "O." . kwotę 7.500 zł (siedem tysięcy pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego miasta W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 lutego 2020 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

W przedstawionej skardze kasacyjnej pozwany wywodzi oczywistą jej zasadność z twierdzenia o naruszeniu art. 93 ust. 3 w zw. z art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (aktualnie: t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1990; dalej: u.g.n.) poprzez jego niezastosowanie i ustanowienie w sposób niezgodny z przepisami prawa dostępu wydzielonej nieruchomości (nieruchomości powstałej z nieruchomości objętej podziałem) do drogi publicznej, a także art. 34 ust. 3 u.g.n., poprzez jego niezastosowanie, który to przepis jest bezwzględnie obowiązujący i powinien zostać ujęty w treści oświadczenia woli skarżącego. Dodatkowo wykazywał na oczywistą zasadność naruszenia art. 224 k.p.c. i art. 232 k.p.c. w zw. z art. 93 ust. 3 u.g.n. poprzez niedopuszczenie z urzędu

dowodu na okoliczność ustalenia i ustanowienia służebności gruntowej z uwagi na brak dostępu do drogi publicznej nieruchomości będącej przedmiotem niniejszego postępowania.

Analiza uzasadnienia wniosku skarżącego nie pozwala na stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powołanie się na przesłankę uregulowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest możliwe, jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (zob. postanowienia SN: z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. postanowienia SN: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16; z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17; z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Natomiast skarżący, przedstawiając - jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej - „oczywiste naruszenie prawa”, powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

W uzasadnieniu wniosku brak jest jednak takiej argumentacji, która wsparłaby tezę o rażącym naruszeniu prawa, skutkującym oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym przez Sąd II instancji stanie faktycznym.

Wskazać należy, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach

skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14). Skoro zatem wnioszek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, a przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; to oba te elementy muszą być przez skarżącą stronę wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Nie wystarczy zatem odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, gdyż chociaż argumenty mogą być podobne, Sąd Najwyższy bada w ramach przedsądu tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Jedynie na marginesie można zatem wskazać, że przepisów ograniczających lub wyłączających podział nieruchomości nie stosuje się, gdy podział następuje w wyniku realizacji roszczeń o ustanowienie użytkowania wieczystego (art. 93 ust. 3 zd. 3 w zw. z art. 37 ust. 2 pkt 6 u.g.n.). W odniesieniu natomiast do art. 34 ust. 3 u.g.n., zgodnie z którym zbycie nieruchomości nie może nastąpić, jeżeli toczy się postępowanie administracyjne dotyczące prawidłowości nabycia nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego, skarżący podniósł jedynie, że grunt objęty pozwem znajduje się na terenie działania tzw. dekretu Bieruta, a więc „mogły zostać zgłoszone roszczenia jego przeddekretowych właścicieli lub ich następców prawnych”. Takie hipotetyczne sformułowanie zarzutu, nawet abstrahując od tego, że w świetle przepisów ustaw samorządowych to pozwany od 1990 r. rozpoznaje wnioski dekretowe, nie poddaje się jakiegokolwiek weryfikacji w ramach postępowania kasacyjnego, a tym bardziej nie można mówić o jego oczywistej zasadności.

Reasumując, w skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć o tym, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa,

oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w Sądzie II instancji orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

jw